

Les mangranes

Dures grenades entr'ouvertes
Cédant à l'excès de vos grains,
Je crois voir des fronts souverains
Éclatés de leurs découvertes!

Si les soleils par vous subis,
O grenades entre-bâillées,
Vous ont fait d'orgueil travaillées
Craquer les cloisons de rubis.

Et que si l'or sec de l'écorce
A la demande d'une force
Crève en gemmes rouges de jus.

Cette lumineuse rupture
Fait rêver une âme que j'eus
De sa secrète architecture.

Paul Valery

1

29 de setembre de 1934

Tres nois salten la captorrera amb un bot àgil i entren a l'hort prohibit. Les espartenyas perculen a terra amb un esclafit sord. L'Octavi s'ha retorçut un peu i es queixa fregant-se el turmell, somrient.

-Òstia, he caigut malament, m'hai fet mal!
-No re, home, no-re. Aixeca't, home! -diu rient.
-Els mangraners són en aquella banda - xiuxiueja l'Horaci, ferm i segur, com qui amb la mirada dirigeix una missió secreta i important.

L'hort, que és voltat per tot arreu amb una paret de tova, excepte a llevant, on hi ha una espona de pedra que dóna a la sèquia, és molt ben cuidat. Cada cavalló és aliniat paral·lelament. La facera no té ni un bri d'herba. Cada arbre brilla en la llum desmaiada de setembre.

Hi ha nesprers de capçada voluptuosament rodona que fan goig; les pereres, de soques rugoses, tenen un verd cansat amb els fruits que els pengen fins quasi arribar a terra. El gran *palosanter*, amplíssim, de soca clivellada, encara té els exòtics *palosantos* verds, molt verds.

Els ceps tenen la glòria atapeïda d'un raïm negre madur, violaci, voltat d'abelles que liben el suc dolcíssim. El raïm de moscatell, encara verós, brilla com perla entre pàmpols de verd suau i tendre.

Hi ha un caminet entre arbres fruiters: peres de sant Joan, sarmenyetes, peres castells, préssecs d'agost, figueres espessíssimes d'un verd finíssim plens de figues clivellades, una altiva pomera de bellesa de Roma, carxoferes assecades i rengleres de tomateres i mongeteres alineades com en formació militar.

Arran de paret -l'única paret de pedra que dóna a un molí d'oli-, hi ha un reng de mangraners en què lluen unes mangranes grosses, voluminoses, plenes, lleugerament boteruda.

Pel camí entre la verdor exhausta de les pruneres clàudies i dos olivers menuts, Octavi pensa en Maria, la dels ulls ametllats i blaus, la de la mirada encantadora. El caminet li evoca l'altre camí nocturn cap a l'hort sota les figueres on l'amor té gust de mamelles blanques, de flancs suaus i d'estrebada amorosa urgent. Sota les figueres i els estels, Octavi estima febrosament, abraçant-se'l amb deliri, el cos blanc de llet de Maria que en la nit fulgeix.

En tornen tranquils i assossegats.

Octavi té al cap el cos i el tacte de Maria, i sense adonar-se'n Maria pren la forma d'una Venus blanca i antiga.

-Em pareix que ho hem encertat. Estan al punt de madures -diu Horaci, apartant una rama de presseguer, els ulls vius de desig.

Corren amb un lleu fregadís que fan les espartenyas pel guaret. Troben els mangraners opulents i en cullen els fruits de pressa.

-Són dolcíssimes, les més dolces del terme. No et penses, m'ho he voltat tot i no n'he trobat cap

altra de tan dolça -diu l'Horaci, amb paraula segura, mentre arreglera tres mangranes a la falda. S' ha assegut. N'agafa una de grossa, madura i sense pensar-ho dues vegades l'obre i se sent el crec fort i cruixent de la fruita. Llavors l'Horaci enfonsa la cara en les mangranes dolces, cruixents. Fa una cara exultant de felicitat en la tarda de finals de setembre, d'olor de verd de codonyers.

L'Octavi, que coixeja una mica, arriba ressagat al preciós fruit brillant.

-Deixeu-me'n alguna -diu cridant i rient.

-No crides! -li diu el Jacint posant teatralment el dit índex al mig de la boca i caminant com si ho fes per una maroma.

Llavors, plens de joia, busquen les mangranes més madures entre les fulles.

-No les colliu veroses, que són amargants.

Els joves riuen, fan bromes, per joc es tiren un sarpat de terra; mengen àvidament aquelles mangranes mossegant-les. Traient la pell aspra a mossades.

Horaci duu la boca roja del color del fruit; Jacint s'ajoca a la soca de l'arbre menjant amb fruïció, girat d'esquena a la porta de l'hort, com si es recollís, delectant-se en plaer de la dolçor. Octavi arreplega totes les mangranes que pot i se les posa a la camisa, a manera de bossa.

Se sent de cop un trepig de passos, una remor del pany de la portalada: és una clau grossa, que obre un pany igualment gros, el grinyol quan els golfos, no gaire suaus ni untats d'oli, fan un soroll que delata com l'amo, un hortolà gran i fornit, acaba d'entrar a l'hort.

-Òstia! L'amo! Correm!

L'amo, desconcertat, concentra els ulls en un fregadís de fulles, unes corredisses i tres figures que corren un llamp pel bancal, arran dels mangraners.

-Mecagon l'òstia, m'estant fotent les mangranes!

I tan de pressa com pot s'encara pel caminet dels arbres fruiters als tres joves que ja estan nerviosament escalant la paret. Primer l'un, ràpid com una centella, ja és a la capterrera i

s'aboca al camí; després l'altre més que saltar, ha botat esparverat per la visió de l'oncle Voliana amb la mangala en mà, brandant-la com si fos una arma, en arribar a fora s'ha esmorrat, i el tercer, que ha resultat ser el Jacint, s'enfila per la parra que, per mala fortuna i pel pes del jove, es trenca, es desenganxa del mur de pedra i cau com un sac a terra, rodola i fa cap a un esbarzer.

Quan, ple d'esgarrapades i magolat pel cop, intenta redreçar-se veu els ulls brillants, d'àliga, del vell de Voliana que el miren amb cara de pocs amics. Té mala òstia divina, l'oncle Voliana, quan s'emprenya. Ara està quiet mirant el jove que ha estat agafat *in fraganti*. El mesura, el mira, l'aterreix.

Jacint, immòbil, s'espera alguna garrotada, però l'oncle Voliana, que mira als ulls espantats del Jacint i comprèn, al fons, que només és una ximpleria de jovenalla -la mateixa que ell va fer fa tants anys en un altres horts i amb altres amics- i indulgent, amb els ulls inesperadament bonifacis només li amollarà un sermonet perquè no sigui dit que l'oncle Voliana es deixa xorar la fruita per no res. I n'hi ha prou perquè Jacint queda atordit, quiet, amb el cap acotxat, aguantant el xàfec de l'amo. La vergonya de veure's enxampat a l'hort furtant mangranes se'l menja, l'immobilitza, rígid. Roig com un pebrot i parat, suportarà el discurs del vell de Voliana: que si la propietat, que si no teniu vergonya, que si costen molt de fer créixer, que si n'hi ha molt poques, que si això, que si allò.

A Jacint també li sap greu. I calla, amb el coll arronsat. Sobretot perquè li dirà a la mare i el brugolarà sense parar. I son pare! Son pare li fotrà un parell de clatellots que veurà la padrina, pensa.

Jacint acota el cap i diu: "Em sap greu".

Al final, després de la foguerada de la ràbia, bonhomíols, l'oncle Voliana, com Déu clement, virarà: "Si volfeu quatre mangranes, me les haguéssiu demanat i jo us les hauria donat, però no me'n foteu més, que costen molt de cuidar. Va passa, *malaje!* Vés a casa! I no tornes a saltar més per la capterrera que em xafeu l'hort i em féu malbé l'hortalissa".

Al Jacint, les cames li toquen el cul corrent cap a casa. Al segon revolt del camí dels horts, ensopega amb l'Octavi, que s'esfrega el turmell, i l'Horaci, son germà, que l'aconsola. Encara duu mitja mangrana a les mans. L'esperaven.

-T'ha fotut un bon sermó, no?

L'altre assenteix amb el cap, ple d'esgarrinxades i amb el cor a cent.

-En vols? -li oferí la mitja mangrana, oberta i vermella.

Jacint, mig contrariat, curant-se les esgarrinyades amb saliva, l'acceptà.

-M'ha dit que no salte més per la capterrera, que si en vull quatre, de mangranes, les hi demane.

-Ves, això ho diuen tots. Llàstima que no hem pogut córrer tots a camps a través: no ens hauria enxampat ni en broma.

-T'ha pegat?

-Mo, m' ha fotut un sermó de caldéu, però li xarrarà a ma mare i em brugolarà.

Tots tres van tornar cap a casa amb la cua entre les cames escurant el botí de les dolces mangranes, alacaiguts.

Per canviar el to, Horaci diu: "Que us sembla si demà anem a jugar a futbol després de la inauguració de l'escola del poble?"

De cop la tristor s'ha fos i el to dels tres nois és més lleuger.

-A mi la mar de bé, però m'he d'amagar del pare, que diu que em fai malbé los selèncios pegant cops de peu a la pilota.

-Home, te poses los pantalonets de futbol davall dels pantalons i mos trobem al camp de futbol a les quatre, d'acord?

-Vale. A les quatre al camp de futbol...

Andreu Loncà Loncà

Mans Unides a Alpicat

Ja fa 35 anys que el poble d'Alpicat aporta diners a Mans Unides, una organització no governamental per al desenvolupament, creada l'any 1960.

Aquests diners, destinats a ajudar les persones que viuen en països del Tercer Món que no tenen res per cobrir les seves principals necessitats, com ho són l'aliment, la roba i l'habitatge, els recaptem un grup de dones que creiem en la solidaritat com un valor que totes les persones hauríem de practicar.

Precisament, a la majoria de nosaltres no ens cauen els diners de les butxaques, però per ser solidari no cal sempre fer donatius. També es pot ser solidari amb el treball i el fet de poder col·laborar en la lluita contra la pobresa, la fam, la malnutrició, les malalties, la falta d'instrucció, el subdesenvolupament i les seves causes. Col·laborar en aquesta tasca ens omple, a totes nosaltres, d'orgull i de satisfacció.

Durant l'any, confeccionem a mà gran varietat d'articles que les vigílies de Nadal exposem, venem i comprem en una mena de mercadet. Al febrer organitzem una xocolatada, coincidint amb la festa de santa Àgueda, patrona de les dones, i fem rifes i activitats que ens semblen oportunes.

Així que us fem extensiva la nostra convocatòria perquè tothom que vulgui sumar-se al grup es posi en contacte amb nosaltres, per seguir contribuint amb el nostre granet de sorra als grans projectes que emprèn Mans Unides.

Francisca Ibars Ibars
Delegada del grup d'Alpicat

